

پیرامون برگزاری مذاکرات محرمانه ارمنستان و ترکیه

مهمترین دلیل، تاکید ارمنستان به شناسایی کشتار 1915 ارمنه از سوی عثمانی و تکذیب این موضوع از سوی آنکاراست

سرویس ارمنستان/خبرگزاری آران
خبرگزاری آران / سرویس ارمنستان : با گذشت حدود هفده سال از نبود روابط رسمی میان ترکیه و ارمنستان، تلاشهای دو کشور برای بازگشایی کامل مرزها و عادی سازی مناسبات ادامه دارد. روزنامه حریت چاپ آنکارا در شماره روز شنبه 19 جولای خود از دیدار مخفی دیپلمات های دو کشور در سوئیس خبر داد. به گزارش این روزنامه، هیات های ترکیه و ارمنستان در هشتم جولای در برن پایتخت سوییس، با یکدیگر دیدار و در مورد مسایل دوجانبه مذاکره کردند .

ترکیه و ارمنستان به دلایل مختلفی مناسبات رسمی ندارند. مهمترین دلیل، تاکید ارمنستان به شناسایی کشتار 1915 ارمنه از سوی عثمانی و تکذیب این موضوع از سوی آنکاراست. گذشته از این، مطرح شدن عبارت "ارمنستان غربی" که به بخش هایی از جنوب شرق ترکیه اطلاق می شود در بیانیه استقلال ارمنستان، نپذیرفتن قرارداد 1921 قارص مابین شوروی و ترکیه از سوی ارمنستان که مرز کنونی دوکشور را تعیین کرده و استفاده ارمنستان از تصویر کوههای آرارات کوچک و بزرگ به عنوان نشان دولتی در حالیکه این کوهها در ترکیه قرار دارند و در این کشور بنام آغری شناخته می شوند، از جمله اختلافات میان دو کشور است. بعد از استقلال ارمنستان بویژه در اواخر دوره ریاست جمهوری لئون ترپتروسیان رئیس جمهوری اسبق این کشور (98-1991) گامهایی بری عادی سازی مناسبات با ترکیه برداشته شد اما این تلاشها با اعتراض گروههای سیاسی و نهایتا استعفاى ترپتروسیان متوقف شد . در مارس 2000 و دو سال پس از روی کار آمدن رابرت کوچاریان ، بمنظور رفع اختلافات کمیسیون آشتی میان ترکیه و ارمنستان متشکل از دیپلمات های بازنشسته دو کشور تاسیس شد اما این کمیسیون نیز سه سال بعد به علت ناتوانی در حل کشمکش دوکشور بر سر مساله کشتار 1915 ارمنه منحل شد.

با وجود این مجموع تحولات ماههای اخیر حاکی از تمایل دو طرف برای عادی سازی مناسبات است. ترکیه نگران پیامدهای ادامه شناسایی کشتار 1915 ارمنه به عنوان نسل کشی از سوی کشورهای جهان و همچنین نگران تبدیل شدن این موضوع به یکی از پیش شرط های عضویت اش در اتحادیه اروپاست. از اینرو تمایل دارد با برگزاری مذاکرات دوجانبه با ارمنستان به توافق دست یابد. ضمن اینکه برخی از محافل ترکیه معتقدند نبود مناسبات رسمی با ارمنستان به حضور موثر ترکیه در قفقاز ضربه زده و موجب بسیج لابی ارمنه در کشورهای مختلف علیه آنکارا شده است. ترکیه در روند عادی سازی مناسبات با ارمنستان اهداف اقتصادی را نیز دنبال می کند . مجموع این عوامل نیز باعث شده است که ترکیه جزو اولین کشورهایی باشد که پیروزی سرژ سرکیسیان در انتخابات ریاست جمهوری 19 فوریه گذشته ارمنستان را بوی تبریک گفت. در مقابل ارمنستان نیز معتقد است که عادی سازی مناسبات با ترکیه از یک سو از میزان مشکلات اقتصادی و انزوای ارتباطی این کشور در منطقه خواهد کاست. از سوی دیگر عادی شدن مناسبات با ترکیه که به عنوان متحد جمهوری آذربایجان در مناقشه قره باغ محسوب می شود، ضربه ای سیاسی و روانی به باکو محسوب می شود. از اینرو نیز سرکیسیان رئیس جمهوری ارمنستان از عضویت ترکیه در اتحادیه اروپا حمایت کرده است. با وجود این موانع متعددی بر سر راه عادی سازی مناسبات آنکارا - ایروان وجود دارد. ترکیه عادی سازی مناسبات با ارمنستان را به خودداری ایروان از پیگیری مساله کشتار 1915 مشروط کرده است. این در شرایطی است که بسیاری از محافل سیاسی ارمنستان این موضوع را که در قانون اساسی این کشور نیز به آن اشاره شده است، خط قرمزی برای منافع ملی شان میدانند. جالب اینکه سرژ سرکیسیان رئیس جمهوری کنونی ارمنستان در سال 1997 از جمله رهبرانی بود که ترپتروسیان رئیس جمهوری وقت این کشور را بخاطر تلاش برای عادی سازی بی قید و شرط مناسبات با ترکیه و اعلام آمادگی برای امضای قرارداد صلح در قره باغ خائن اعلام کرد. حساسیت این موضوع از آن جهت است که همچنان احزاب مطرح ارمنستان بویژه دانشاکیسیون با برقراری مناسبات با ترکیه قبل از پذیرش مسئولیت کشتار 1915 ارمنه از سوی این کشور مخالفت می کنند . در مقابل در ترکیه نیز ملی گرایان مخالف هر گونه امتیازدهی به ارمنستان در مساله کشتار 1915 ارمنه هستند. ضمن اینکه ترکیه نگران پیامدهای عادی سازی مناسبات خود با ارمنستان بر روابط اش با ج. آذربایجان است . ترکیه طی سالهای گذشته با این توجیه که بخاطر حمایت از باکو در مناقشه قره باغ ، مناسبات رسمی با ارمنستان برقرار نمی کند ، امتیازات زیادی از ج. آذربایجان گرفته است. از اینرو نیز اکنون مذاکرات خود با ارمنستان را به صورت محرمانه برگزار میکند تا از افزایش انتقادات مردم جمهوری آذربایجان بکاهد . مجموع شواهد نشان می دهد که برغم تاکید آنکارا بر عادی سازی مناسبات با ارمنستان، احتمال تحول جدی در مناسبات دو کشور در آینده نزدیک وجود ندارد، مگر اینکه طرفین تغییراتی در مواضع اعلامی خود ایجاد کنند . اما در هر حال دوکشور بصورت غیر رسمی بویژه از بعد اقتصادی با یکدیگر همکاری دارند .

پایان پیام.